

Açılış Konuşmaları

Sayın Editörler ve Değerli Konuklar,

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişim, sanayi toplumlarında, bilgiyi doğrudan kullanabilen insan faktörünün üretim sürecinde daha öncelikli yerlere sahip olduğu bir dünya düzeninin doğmasına neden olmuştur. Yeni düzende, mekanik teknoloji uygulamalarının ağırlığı azalmış, mikro-elektronik ve mikrobiyolojik yaklaşımlarda köklü dönüşümler yaşanmıştır.

Yeni teknolojiler, enformasyon ve dolayısıyla iletişim etkinliği üzerinde de “devrim” diye nitelendirilebilecek değişimler yaratmıştır. Bunun sonucunda, hem insanların dünya görüşleri etkilenmiş, hem şirketlerin üretkenliğe yönelik donanımları büyük değişikliklere uğramış ve hem de toplumsal kurumlar bir yeniden yapılanma içerisine girmiştir. Sözkonusu yeniden düzenlenme ve yapılanma o değin değişimlere öncülük etmiştir ki, günümüzün dünya toplumuna da, farklı bir tanımlamayla “bilgi toplumu” demek gerekmiştir.

Bilgi toplumuna özgü değişim, ekonomik koşulların ve teknoloji kullanımını, eğitim süreçleri ile birlikte etkilemektedir. Yenilik yaratma süreci, bir “bilinmeyene ulaşma planlaması” şeklinde düşünülmeye başlanmıştır. Yenilik yaratma süreci, sürdürülebilirliğini garantilemek üzere tasarlanmış birtakım bütünleşik stratejilerin ortaya konulmasını gerektirmiştir.

Bütün bu gelişmeler günümüzde, kalkınmışlığın ölçütü olarak yeni kavramların kullanılmasını da gereksindirmeye başlamıştır. Bir ülkenin sahip olduğu bilginin nesnel boyutu, derinliği ve dünya bilgi birikimine yaptığı katkının niteliği ve niceliği, bu bakımdan en önemli belirleyicilerdendir.

Yavaş yavaş, toplumların geleceklerinin garantilenmesindeki en önemli faktörün, onların bilim hayatına ve evrensel bilim hayatında alacakları role bağlı bulunduğu ortak bir kanı haline gelmekte ve buna dayalı olarak, özellikle gelişmiş ülkelere özgü devlet politikalarının uzun dönem hedefleri de yeniden gözden geçirilmektedir.

Bilim alanlarında üretilen çalışmaların hatalı ve yanıltıcı olmalarını önlemek, bu yeni düzende temel hedeftir. Ayrıca, mevcut doğru ve yanlış bilginin daha hızlı ve etkin bir şekilde ayırdına varılması da mutlaka gerekmektedir. Diğer taraftan, bilimsel ilerlemelerin insanlık yararına kullanımını sürekli olarak denetleyebilmek de çok önemli bir işlev haline gelmiştir.

İşte yeni dünyada “etik ilkeleri”, sayılan bütün bu gereksinimlerden hareket etmek suretiyle yapılandırılmak zorundadır. Hatalı ve yanıltıcı bilginin üretilmesini ve yaygınlaştırılmasını

Prof. Dr. Nüket YETİŞ
TÜBİTAK Başkanı

önlemek bakımından gereken koşul ve önlemler de geliştirilen etik ilkelerinin içerisinde yatmalıdır. Etik ilkelere uyulmasındaki yaşamsal önemin bir yönü de budur. Diğer taraftan, etik sorunların artışında çok dikkat edilmeyen bir nedensellik de, eski etik anlayışının yetersizliği nedeniyle, yenilenmiş bulunan etik davranış kapsamlarının daha geniş tutulma zorunluluğudur.

TÜBİTAK olarak, sonuçları itibariyle hem bilim insanına ve onun ürettiği bilgiye duyulan güvenin azalmamasına ve hem de bilimsel yanıltmaların önüne geçebilmek için bir dizi "etik kural" çalışması yapılmış ve yayınlanmıştır. Bunları daha da arttırmak için sürekli bir çaba içerisindeyiz.

Gelecek yıllarda, ülkece bilimsel etik sorunlarımızın daha azalmış olacağına inanarak, toplantının eğitici, yönlendirici ve her yönüyle verimli geçmesini diliyor, saygılar sunuyorum.

Prof.Dr. Nüket YETİŞ
TÜBİTAK Başkanı